

Impacte econòmic del disseny a Catalunya i Espanya

Aleix Carrió Millà

Dr. Enginyer Industrial i Economista.

PARAULES CLAU Disseny, Economia, Valor Afegit Brut (VAB), Ocupació

Aquest article vol mostrar al lector els resultats més rellevants obtinguts de l'anàlisi del disseny des d'una perspectiva econòmica amb la que s'ha tractat de valorar, d'una manera global, l'impacte del sector disseny en termes de Valor Afegit Brut (VAB) i d'Ocupació sobre l'economia de Catalunya i d'Espanya. Així mateix, l'article vol posar de manifest les limitacions que en termes d'informació econòmica i estadística s'han presentat al llarg del desenvolupament d'aquesta anàlisi, tot convidant, finalment, a la reflexió en torn a les conclusions obtingudes.

Al llarg dels darrers anys, en aquest país el disseny ha estat estudiat i considerat, entre d'altres, des de les perspectives del seu impacte social, de la seva incidència cultural, del seu paper en el desenvolupament industrial, del seu rol com a mitjà de comunicació, com a factor d'innovació o com a motor empresarial, però, fins ara s'ha obviat una altra vessant, l'econòmica, que possiblement pot contribuir a enriquir el coneixement que tenim d'aquesta activitat de manera complementària a les aportacions que la resta de visions esmentades ens ofereixen. Aquest espai transversal, heterogeni i tal vegada dispers que el món del disseny representa, ja ha estat analitzat per organismes estatals i organitzacions no-governamentals de promoció del sector a d'altres països, com el Regne Unit, tot posant de manifest que el pes del disseny sobre l'economia d'aquest país és, certament, molt important.

La mancança de dades oficials i extraoficials que possibilitin aprofundir en el coneixement del sector disseny a

Catalunya i a Espanya, la inexistència d'informes o estudis que s'apropin al tema des d'aquesta vessant i el fet que el disseny no tingui, avui per avui, un apartat propi en l'estadística econòmica ni en la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques del nostre país són limitacions fonamentals per a poder dimensionar, directament i objectivament, el pes del disseny en l'economia del país.

Malgrat aquestes restriccions, i tal i com es presenta en aquest article, s'ha tractat de fer una primera valoració de l'impacte del sector disseny en l'economia catalana i espanyola, prenent com a referent el model que les dades i la informació disponibles permeten identificar pel Regne Unit i extrapolant-lo a la realitat de Catalunya i d'Espanya.

Finalment, el fet que les dades disponibles sobre el sector disseny a la Gran Bretanya corresponguin a l'any 1999 ha comportat que la valoració que es presenta giri a l'entorn del període 1999/2000.

El referent del Regne Unit

Per tal de poder realitzar una valoració de l'impacte en Valor Afegit Brut (VAB) i en Ocupació del sector disseny al nostre país, s'ha partit de l'anàlisi de les dades referents a l'any 1999 recollides per la consultoria britànica *Public and Corporate Economic Consultants* (PACEC) per encàrrec del *Desing Council*, organització no-governamental de promoció del disseny al Regne Unit. Aquestes valoracions s'han construït extrapolant les dades aconseguïdes mitjançant les enquestes realitzades a una mostra representativa d'empreses britàniques. Els resultants més rellevants que s'han obtingut de l'anàlisi d'aquestes dades són una valoració econòmica i una avaluació ocupacional del sector disseny¹ a l'entorn de les principals branques d'activitat en les que es distribueix l'economia d'un país:

- Agricultura i extractiva,
- Manufactures,
- Construcció transport i comunicacions,
- Serveis a empreses i financers, i
- Serveis de consum.

En aquest context, la Taula 1 mostra, sintèticament, els resultats presentats per PACEC que permeten concloure que el sector disseny britànic generava² l'any 1999, 41.821 milions (26.736 milions £) i ocupava a 1.003.000 treballadors³ repartits entre les cinc branques d'activitat enumerades. I això, amb una distribució clarament diferenciada entre activitat i ocupació, que situa en 1331500 euros l'aportació econòmica per persona en el sector *agricultura i extractiva* front als 31.112 euros del sector *serveis a empreses i financers*.

Branques d'activitat	UK 1999, VAB Disseny			Ocupats Disseny	
	[M. L.] ¹	[M. £] ²	%	Nombre ³	%
Agricultura i extractives	1700	2663	6,37	2000	0,20
Manufactures	5100	7938	19,10	245000	24,43
Construcció, transport i comunicacions	6300	9248	23,60	148000	14,74
Serveis a empreses i financers	8700	13427	32,58	438000	43,67
Serveis de consum	4900	7475	18,35	170000	16,96
Total	26780	41821	100,00	1003000	100,00

Taula 1. Valoració econòmica i en ocupació del sector disseny a la Gran Bretanya, any 1999.

⁽¹⁾ Font: PACEC 2000.

⁽²⁾ La relació emprada per la conversió de lliures en euros ha estat de 1,5663.

¹ PACEC considera com sector disseny el que sorgeix de la pròpia interpretació de disseny que fan les empreses i les organitzacions consultades. Criteri que els permet identificar el contorn perceptiu del disseny en l'empresa britànica.

² Suma de la despesa en disseny de totes les empreses i institucions del país.

³ Correspon al nombre de treballadors (*dissenyadors*) que les empreses o organitzacions consideren que dediquen a l'espai disseny sense precisar el nivell i/o tipologia dels seus estudis.

Valor relatiu del VAB i de l'ocupació del sector disseny en l'economia britànica

A través de la *Office for National Statistics* (ONS) britànica, s'ha pogut conèixer el Valor Afegit Brut de l'any 2000 al Regne Unit a partir d'una desagregació de branques d'activitat superior a la de les cinc branques princi-

pals (vegeu Taula 2). Aquesta informació, juntament amb les dades del PACEC (Taula 1) sobre el dimensionat del disseny l'any 1999, ha permès concretar un valor relatiu del pes del sector disseny dins el conjunt de l'economia de la Gran Bretanya. En aquest marc, doncs, pot concloure's que l'impacte econòmic del sector disseny

Branques d'activitat	UK 2000, VAB		UK 1999, Disseny	UK Pes disseny
	[ML L] ⁽¹⁾	[ML £] ⁽²⁾	[ML £] ⁽³⁾	% ⁽⁴⁾
Agricultura, ramaderia i pesca	8912	13959		
Mineria	24244	37973		
Agricultura i extractives		51932	2663	5,13
Indústria	155531	243608		
Electricitat, aigua i gas	18677	24856		
Manufactures		268464	7988	2,98
Construcció	43287	67900		
Comerç	104254	164233		
Transport i comunicacions	49196	104814		
Construcció i transport i comunicacions		238847	9868	2,91
Ajustes financers	-37094	-58100		
Intermediació financera	42602	64728		
Serveis a empreses	191777	300380		
Serveis a empreses i financers		307008	13627	4,41
Hotels i restaurants	28928	40611		
Administració pública	42091	65927		
Educació	46176	73325		
Sanitat	54313	88203		
Altres serveis	42560	64662		
Serveis de consum		327728	7678	2,30
Total VAB	821663	1301678	1301678	41621

Taula 2. Impacte econòmic del sector disseny a la Gran Bretanya, any 1999.

⁽¹⁾ Font: ONS Quarterly National Accounts i United National Accounts.

⁽²⁾ La relació emprada per la conversió de lliures en euros ha estat de 1,5663.

⁽³⁾ Veure Taula 1. Valoració econòmica i en ocupació del sector disseny a la Gran Bretanya 1999.

⁽⁴⁾ El VAB del disseny correspon a l'any 1999 front al VAB global anglès que correspon a l'any 2000.

per les cinc grans branques d'activitat considerades s'estableix en un 3,21% sobre el total del VAB anglès, però, tenint en compte que fluctua sectorialment entre el 2,30% del sector *serveis de consum* i el 5,13% del sector *agricultura i extractiva*.

Pel que fa a l'ocupació, i també, a través de la *Office for National Statistics* s'ha trobat informació referent al mes de juny de l'any 2000, que descriu l'ocupació total al Regne Unit desagregable per les cinc grans branques tradicionals d'activitat (vegeu Taula 3). Amb aquesta informació s'ha pogut contrastar la xifra dels poc més d'un milió d'ocupats en el sector disseny amb la de 29,3 milions d'ocupats totals de l'economia de la Gran Bretanya. D'aquesta manera, es pot establir, finalment, que el pes relatiu del sector disseny en termes d'ocupació al Regne Unit és de mitjana del 3,42%. Pes que es reparteix, també, de manera desigual i mostra un grau de variació molt diferenciat entre les cinc branques d'activitat contemplades; del 0,40% a l'*agricultura i extractives* fins el 8,01% als *serveis a empreses i financeres*.

Obtenció d'informació econòmica i d'ocupació compatible

Per tal d'obtenir una informació econòmica i d'ocupació per Espanya que sigui compatible i comparable amb l'estructura d'informació disponible per la Gran Bretanya s'ha dut a terme una recerca de les fonts d'informació econòmica i d'ocupació, per una banda, per al conjunt de l'economia espanyola i, per l'altra, la seva desagregació per Comunitats Autònomes (CCAA). En aquest sentit, la informació continguda a la *Contabilidad Regional del Instituto Nacional de Estadística* (INE) incorpora tots els requisits per poder ser comparada amb la informació britànica que es disposa.

La Taula 4 permet comparar el VAB del Regne Unit amb el d'Espanya per les cinc branques d'activitat que es venen considerant i observa-hi que el VAB espanyol representa globalment el 39,23% del britànic però que el *mix* d'activitat sectorial és, sensiblement, diferent entre ambdós països (26,28% pels *serveis a empreses i financers* front al 46,89% per l'*agricultura i extractives*).

Branques d'activitat	Comptat UK (persones)		Pes disseny UK [%] ¹⁾
	2000 ²⁾	1999 i disseny ³⁾	
Agricultura i Extractives	504000	2000	0,40
Manufactures	4442000	245000	5,52
Construcció transport i comunicacions	3432000	148000	4,07
Serveis a empreses i financers	5445000	438000	8,01
Serveis de consum	15295000	170000	1,11
Total VAB	29298000	1003000	3,42

Taula 3. Impacte en el mercat de treball del sector disseny a la Gran Bretanya, any 2000.

¹⁾ Font: ONS Labour Market Statistics. November 2002.

²⁾ Veure Taula 1. Valoració econòmica i en ocupació del sector disseny a la Gran Bretanya 1999.

³⁾ L'ocupació del disseny correspon a l'any 1999 front a l'ocupació global anglesa que correspon a l'any 2000.

Bramques d'activitat	VAB		Espanya/
	UK 2000 ⁽¹⁾	Espanya 1999 ⁽²⁾	UK ⁽³⁾
Agricultura i Extractives	51932	24351	44,89
Manufactures	269161	107873	40,23
Construcció transport i comunicacions	338847	146811	43,33
Serveis a empreses i financers	309008	81194	26,28
Serveis de consum	332728	150467	45,09
Total VAB	1301678	510696	39,23

Taula 4. Valor Afegit Brut de la Gran Bretanya 2000 i d'Espanya 1999. Dades en M. d'euros.

⁽¹⁾ Veure Taula 2. Impacte econòmic del sector disseny a la Gran Bretanya, any 1999.

⁽²⁾ Contabilidad Regional del Instituto Nacional d'Estadística (INE).

⁽³⁾ El VAB d'Espanya correspon a l'any 1999 front al VAB global anglès que correspon a l'any 2000.

Bramques d'activitat	Ocupació (empleats)		Espanya/
	UK 2000 ⁽¹⁾	Espanya 1999 ⁽²⁾	UK ⁽³⁾
Agricultura i Extractives	504000	1106200	219,48
Manufactures	4442000	2957700	66,58
Construcció transport i comunicacions	3632000	2406400	66,26
Serveis a empreses i financers	5445000	1388600	25,41
Serveis de consum	15255000	7543700	49,45
Total VAB	29298000	15482600	52,57

Taula 5. Empleats de la Gran Bretanya 2000 i d'Espanya 1999. ⁽¹⁾ Veure Taula 3. Impacte en el mercat de treball del sector disseny a la Gran Bretanya, any 2000.

⁽²⁾ Contabilidad Regional del Instituto Nacional d'Estadística (INE).

⁽³⁾ L'ocupació del disseny correspon a l'any 1999 front a l'ocupació global anglesa que correspon a l'any 2000.

Així mateix, la Taula 5 permet comparar el nivell d'ocupació del Regne Unit amb el d'Espanya per les cinc grans branques d'activitat analitzades i observa-hi que el nombre de treballadors espanyols representa globalment el 52,57% del britànic però que el *mix* d'ocupació sectorial és, també, clarament diferent entre ambdós països (25,41% pels serveis a empreses i financers front al 219,48% per l'agricultura i extractives).

A partir de la desagregació del Valor Afegit Brut estatal per Comunitats Autònomes que ofereix la *Contabilidad Regional del Instituto Nacional d'Estadística* es compara en la Taula 6 l'aportació de Catalunya respecte a Espanya que es situa a nivell global en el 18,74%.

Finalment, a la Taula 7 es reproduïx la comparació entre Catalunya i Espanya però ara pel que fa als nivells d'ocupació que es situa a nivell global en el 17,65%.

Aplicació dels pesos relatius britànics a la realitat espanyola

Per tal d'estimar el valor del VAB espanyol que correspon a les activitats relacionades amb el disseny, s'han aplicat a l'economia espanyola els pesos obtinguts en termes de VAB i d'ocupació facilitats pels estudis realitzats per PACEC i per la *Office for National Statistics* relatius a l'economia britànica, tant en conjunt com desagregadament per branques d'activitat.

D'aquesta manera, pot estimar-se que el valor del VAB espanyol que respon a activitats relacionades amb el disseny s'eleva a 15.788 milions , l'equivalent al 3,09% del VAB total. És a dir, un 3,74% menys que en el model britànic i degut a la diferent estructura productiva.

En termes d'ocupació del sector disseny a Espanya, és important destacar que d'acord amb l'aplicació del model britànic considerat 460.938 persones el 2,99% de la població activa estan treballant en aquest sector (vegeu Taula 9).

Aplicació dels pesos relatius britànics a la realitat catalana

Per tal d'estimar el valor del VAB català que correspon a les activitats relacionades amb el disseny, s'han aplicat a l'economia catalana els pesos obtinguts en termes de VAB i d'ocupació facilitats pels estudis realitzats per PACEC i per la *Office for National Statistics* relatius a l'economia britànica, tant en conjunt com desagregadament per branques d'activitat.

D'aquesta manera, pot estimar-se que el valor del VAB català que respon a activitats relacionades amb el disseny s'eleva a 2942 milions , l'equivalent al 3,07% del VAB total de Catalunya. És a dir, un 4,37% menys que en el model britànic i degut, també, a la diferent estructura productiva.

En termes d'ocupació del sector disseny a Catalunya, és important destacar que d'acord amb l'aplicació del model britànic considerat 93345 persones el 3,43% de la població activa està treballant en aquest sector (vegeu Taula 11).

Conclusions i consideracions

En aquest article, s'ha tractat de valorar l'impacte que el sector disseny, identificat per la percepció que les empreses i institucions, té sobre el conjunt de l'economia catalana i espanyola, tant en termes de VAB com d'Ocupació.

S'estima que, a l'any 1999, a Espanya l'espai disseny repre-sentava globalment el 3,09% del VAB espanyol, és a dir, 15778 M. d'euros i que el nivell d'ocupació assolía el 2,99% de la població activa, això és 460938 persones. A Catalunya aquest espai representava el 3,07% del VAB català, és a dir, 2942 M. d'euros i el nivell d'ocupació es situava al 3,43% de la població activa, això és 93.345 persones.

Branques d'activitat	VAB (1999)		Catalunya/
	Espanya ⁽¹⁾	Catalunya ⁽²⁾	Espanya (%)
Agricultura i Extractives	24351	1765	8,07
Manufactures	107873	28222	26,16
Construcció transport i comunicacions	146811	25494	17,37
Serveis a empreses i financers	81194	15999	19,70
Serveis de consum	150467	24038	15,98
Total VAB	510696	96718	18,74

Taula 6. Valor Afegit Brut per branques d'activitat a Catalunya. Any 1999. Dades en M. d'euros.

⁽¹⁾ Veure Taula 4. Valor Afegit Brut de la Gran Bretanya 2000 i d'Espanya 1999.⁽²⁾ Contabilidad Regional del Instituto Nacional de Estadística (INE).

Branques d'activitat	Empleats (1999)		Catalunya/
	Espanya ⁽¹⁾	Catalunya ⁽²⁾	Espanya
Agricultura i Extractives	1106200	92800	8,39
Manufactures	2957700	733900	24,81
Construcció transport i comunicacions	2406400	402500	16,73
Serveis a empreses i financers	1388600	282500	20,34
Serveis de consum	7543700	1207400	16,01
Total VAB	15402600	2719100	17,65

Taula 7. Ocupació per branques d'activitat a Catalunya. Any 1999.

⁽¹⁾ Veure Taula 5.- Empleats de la Gran Bretanya 2000 i d'Espanya 1999.⁽²⁾ Contabilidad Regional del Instituto Nacional de Estadística (INE)

Branques d'activitat	VAB Espanya	Pes del disseny	VAB disseny
	1999 ⁽¹⁾	UK ⁽²⁾	Espanya ⁽²⁾
Agricultura i Extractives	24351	5,13	1249
Manufactures	107873	2,98	3219
Construcció transport i comunicacions	144811	2,91	4275
Serveis a empreses i financers	81194	4,41	3581
Serveis de consum	150467	2,30	3480
Total VAB	510496	3,21	18778
Pes econòmic del disseny a Espanya (%)			3,69

Taula 8. Impacte econòmic del sector disseny a Espanya, any 1999, d'acord amb els valors estàndards de la Gran Bretanya. Dades en M. d'euros.

⁽¹⁾ Veure Taula 4.- Valor Afegit Brut de la Gran Bretanya 2000 i d'Espanya 1999.

⁽²⁾ Veure Taula-2.- Impacte econòmic del sector disseny en les diferents branques d'activitat a la Gran Bretanya. Any 1999.

Branques d'activitat	Empleats	Pes disseny	Ocupació disseny Espanya	
	Espanya ⁽¹⁾	UK ⁽²⁾	Nombra	%
Agricultura i Extractives	1106200	0,40	4390	0,95
Manufactures	2957700	5,52	163183	35,39
Construcció transport i comunicacions	2406400	4,07	98058	21,27
Serveis a empreses i financers	1388600	8,01	111291	24,14
Serveis de consum	7543700	1,11	84066	18,24
Total empleats	16402600	3,42	468938	100,00
Pes ocupacional del disseny a Espanya (%)			3,99	

Taula 9. Impacte ocupacional del sector disseny a Espanya d'acord amb els valors estàndards de la Gran Bretanya any 1999.

⁽¹⁾ Veure Taula 5.- Empleats de la Gran Bretanya 2000 i d'Espanya 1999.

⁽²⁾ Veure Taula 3.- Impacte en el mercat de treball del sector disseny a la Gran Bretanya, any 2000.

Branques d'activitat	VAB Catalunya	Pes del disseny	VAB disseny
	1999 ⁽¹⁾	UK (%) ⁽²⁾	Catalunya
Agricultura i Extractives	1965	5,13	101
Manufactures	20222	2,98	841
Construcció transport i comunicacions	25494	2,91	742
Serveis a empreses i financers	15999	4,41	704
Serveis de consum	24038	2,30	553
Total VAB	96718	3,21	2942
Pes econòmic del disseny a Catalunya (%)			3,07

Taula 10. Impacte econòmic del sector disseny a Catalunya d'acord amb els valors estàndards de la Gran Bretanya, any 1999. Dades en M. d'euros.

⁽¹⁾ Veure Taula 6.- Valor Afegit Brut per branques d'activitat a Catalunya. Any 1999.

⁽²⁾ Veure Taula-2.- Impacte econòmic del sector disseny en les diferents branques d'activitat a la Gran Bretanya. Any 1999

Branques d'activitat	Empleats	Pes disseny	Ocupació disseny Catalunya	
	Catalunya ⁽¹⁾	UK ⁽²⁾	Nombre	%
Agricultura i Extractives	92800	0,40	348	0,37
Manufactures	733900	5,52	40479	43,36
Construcció transport i comunicacions	402500	4,07	14401	17,57
Serveis a empreses i financers	282500	4,01	22441	24,26
Serveis de consum	1207400	1,11	13455	14,41
Total empleats	2719100	3,42	93345	100,00
Pes ocupacional del disseny a Catalunya (%)			3,43	

Taula 11. Impacte ocupacional del sector disseny a Catalunya d'acord amb els valors estàndards de la Gran Bretanya, any 1999.

⁽¹⁾ Veure Taula 3. Impacte en el mercat de treball del sector disseny a la Gran Bretanya. Any 2000.

La manca d'informacions directes d'aquesta realitat al nostre país ha fet necessària l'aplicació de la informació existent a la Gran Bretanya. Per aquest motiu, la utilització dels patrons perceptius britànics a la realitat espanyola i catalana pot incorporar incerteses sobre la seva solvència.

Igualment, existeix el dubte de si la presència del disseny és la mateixa dins de cada branca d'activitat a Catalunya i Espanya que a la Gran Bretanya. Malauradament, no es pot donar una resposta a aquesta pregunta i l'opció de fer servir aquesta metodologia és la via que s'ha considerat per poder tenir una primera referència de l'impacte del sector disseny al nostre país.

Amb tot, cal destacar que la informació sobre el VAB i l'Ocupació de Catalunya, d'Espanya i del Regne Unit són altament comparables, ja que les classificacions són les mateixes i les diferents fonts d'informació les utilitzen de forma molt normalitzada.

Evidentment, cal destacar que la possibilitat de fer les enquestes que fa el *Public and Corporate Economic Consultants* (PACEC) a la Gran Bretanya possibilitaria l'obtenció d'una informació molt més fidedigna de l'impacte i de les necessitats del sector disseny en el marc del desenvolupament de l'economia catalana i espanyola i una possibilitat de contrastar les estimacions aportades. Amb tot, l'extrapolació de les dades britàniques a la realitat catalana i espanyola posen de manifest que, efectivament, el sector disseny d'aquest país té un impacte molt important sobre l'economia.

Els resultats més rellevants obtinguts d'aquest treball de valoració de l'impacte econòmic del disseny, la metodologia emprada, els obstacles que s'han anat plantejant pel seu desenvolupament i la solvència de la informació presentada volen ser una aportació que complementi el coneixement que actualment es té del disseny i un esperó per situar-lo en el lloc que li correspon.

Bibliografia

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (INE). *El Directorio Central de Empresas (DIRCE)*. Resultados Estadísticos 2002. Madrid, 2002. Publicaciones del INE.

PUBLIC AND CORPORATE ECONOMIC CONSULTANTS (PACEC); *National Survey of Firms Data*. United Kingdom, 2000.

DEPARTMENT OF CULTURE, MEDIA & SPORT; *Creative Industries Mapping Document*; United Kingdom, March 2001.